

**Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі
Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы**

**Жоғарғы оқу орнынан кейінгі білім беру факультеті
Жалпы білім беретін пәндер кафедрасы**

Бекітемін
Жалпы білім беретін
пәндер кафедрасының бастығы
полиция полковнигі
_____ **Х.К. Уразбаев**
«__» _____ **2018 ж.**

ДЕТ 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәні бойынша

5В030300-«Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған

ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕН

Курс: 2

Семестр: 3

Кредиттер саны: 1

Қарағанды 2018

ДЕТ 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәнінің 5В030300-«Құқық қорғау қызметі» мамандыққа арналған оқу-әдістемелік кешен.

Құрастырған: Баймұханов Е.М. жалпы білім беретін пәндер кафедрасының доценті с.ғ.к., полиция майоры

Жалпы білім беретін пәндер кафедрасының отырысында қарастырылды
«___» _____ 2018 ж., № ___ хаттама.

Жалпы білім беретін пәндер
кафедрасының бастығы
полиция полковнигі

Х.К. Уразбаев

Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының ОӘК отырысында бекітілді.

«___» _____ 2018 ж., № ___ хаттама.

ОӘК мазмұны

- 1. Жұмыстық оқу бағдарламасы (Syllabus);**
- 2. Пән бойынша жазба жұмыстарының тақырыбы және оны орындау бойынша әдістемелік ұсыным;**
- 3. Білім алушылардың оқу жетістіктерін бақылау және бағалау бойынша материалдар (өзіндік бақылауға арналған тест тапсырмалары, жазба жұмыстарының тақырыптары, межелік бақылауға арналған және емтихан сұрақтарының тізімі);**
- 4. Дәріс кешені (немесе пән бойынша жарияланған дәріс курсы);**
- 5. Иллюстративті және үлестірмелі материал;**
- 6. Оқу сабақтарын бағдарламалық және мультимедиялық қамтамасыз ету;**
- 7. Пәннің оқу-әдістемелік қамтамасыз етілу картасы (ПОӘКЕК);**

**Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі
Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы**

**Жоғарғы оқу орнынан кейінгі білім беру факультеті
Жалпы білім беретін пәндер кафедрасы**

**Бекітемін
Жалпы білім беретін
пәндер кафедрасының бастығы
полиция полковнигі
_____ Х.К. Уразбаев
«__» _____ 2018 ж.**

**ДЕТ 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәні бойынша
5В030300-«Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған**

ЖҰМЫСТЫҚ ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Курс: 2

Семестр: 3

Кредиттер саны: 1

Қарағанды 2018

ДЕТ 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәнінің 5В030300-«Құқық қорғау қызметі» мамандыққа арналған жұмыстық оқу бағдарламасы, 10 б.

Құрастырған: Баймұханов Е.М. жалпы білім беретін пәндер кафедрасының доценті с.ғ.к., полиция майоры

Жалпы білім беретін пәндер кафедрасының отырысында қарастырылды
«___» _____ 2018 ж., № ___ хаттама.

Жалпы білім беретін пәндер
кафедрасының бастығы
полиция полковнигі

Х.К. Уразбаев

Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының ОӘК отырысында бекітілді

«___» _____ 2018 ж., № ___ хаттама.

2.1. Түсіндірмелік жазба

Кіріспе

2.2. Пререквизиттері

Пәннің мазмұнына сәйкес теориялық білімді қалыптастыру, саясат проблемаларын зерттеу барысында алынған білімді тәжірибе жүзінде бекіту, саяси ғылымдағы проблемаларға байланысты жүргізілген ғылыми зерттеулерді талдау әдістерін үйренуі және меңгеруі.

2.3. Постреквизиттері

Халықаралық жария құқығы, Қылмыспен күрестегі халықаралық ынтымақтастық

2.4. Пәннің қысқаша сипаттамасы

Саяси және діни экстремизм мен терроризм және оған қарсы әрекет шаралары оқу тәртібінің мақсаты мен міндеттері ҚР ІІМ Б.Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының күндізгі оқыту факультеті курсанттарына мемлекеттік, конституциялық құрылымға, егемен Қазақстанның демократиялық институттарына тікелей, нақты қауіп тудыратын құбылыс туралы дұрыс түсініктерін жеткізіп арнайы «террология» деп аталатын білім беру.

Экстремизм мен терроризм өн бойына әртүрлі саяси және діни реңктерін (оттенки) сақтай отыра қазіргі уақытта әлемдік тәртіп пен қалыпқа ықпал ететін кері факторлардың бірі болуда. Интернационалды сипат ала отыра экстремизм мен терроризм әлемнің қарқынды дамуына кедергі болып, қазіргі өркениетте жалпыадамдық құндылықтарға қарсы тұрады.

Осындай жағдайларда азаматтардың мүдделері мен өмірлерін, Қазақстан Республикасының конституциялық құрылысын қорғауда кепіл бола алатын ішкі істер органдарының, арнайы қызметтердің орны арта түседі.

Осыған орай лаңкестікке қарсы қызметтің халықаралық деңгейінде өзекті болуына алдымен ұлттық өлкелерде және жалпы әлемде тұтас құқықтық экстремизм мен терроризмге қарсы бағытталған орта құрудың қажеттігі әлемдік қоғамға мәлім. Лаңкестікке қарсы қызмет бабында аналитикалық жұмыстың маңызы ерекше, өйткені бүгінгі әлем мәселелерінің саяси аспектілерін табудың жолы жан-жақты талдау жұмыссыз мүмкін емес.

Пәннің міндеттері:

Аудиторияны дидактикалық және әдістемелік тапсырмалармен таныстыру:

- террорлогиямен, саяси және діни экстремизм мен халықаралық терроризм жөніндегі қазіргі білімді жетілдіру;
- халықаралық саяси және антатеррорлық қызметті құқықтық реттеу, феноменді әдістемелік жағынан зерттеу, оны халықаралық заңдар мен халықаралық қатынастар жігіне топтастыру ерекшеліктерімен;

- БАҚ пен мемлекет арасындағы байланыстарды қалыптастыру және медиакеңістікті мемлекеттік реттеу ерекшеліктерімен;
- антитеррорлық шараларды өткізу барысындағы ПО БАҚ-пен өзара іс-әрекет өзгешелігімен;
- халықаралық экстремизм мен терроризмді зерттеу әдістерімен және қазіргі мүмкіндіктер түрімен.

Қалыптасқан жағдайда ұлттық және өңірлік қауіпсіздіктің субъектілерінің рөлі мемлекеттің конституциялық құрылымының және азаматтардың құқықтары мен өмірінің қорғау кепілдігі ретінде өте зор.

Нұрсұлтан Назарбаевтың Евразиялық идеясымен өңірлік даму концепциясы да лаңкестікке қарсы қызметте ерекше орын алып отыр. Өйткені евразиялық және орталық Азиялық қауіпсіздік жүйесін құру бабында атаған концепциялар тікелей қатысты.

Дидактикалық және методикалық міндеттер көлемінде аудитория тыңдаушылары саяси және діни экстремизм, халықаралық терроризм негіздерімен тәуелсіз бүгінгі білімнің саласы ретінде танысады. Және де академия курсанттары халықаралық терроризмді зерттеу методологиясымен танысады, терроризмге қарсы қызмет бабында халықаралық саяси және құқықтық реттеу механизмдерін біліп таниды.

Бүгін әлем реттеу бағытында халықаралық ұйымдастырылған қылмысқа қарсы күрестің мәні өте зор. Өйткені, халықаралық терроризм мен халықаралық ұйымдастырылған қылмыс бірігіп көлеңкелі экономиканың басы болып, миллиардтаған ресурстарды өз қолдарында шоғырландырып, ресми мемлекеттік принциптеріне қауіп тудырып отыр. Соған бағытталған шара-әрекеттерді айырып білу.

Аталған курстан кейін академия курсанттары қабылдаған білімдерің саяси және құқықтық ғылымдарының тарихы, халықаралық қатынастар мен халықаралық құқық, саясат әлеуметтануы, мемлекет және құқық теориясы, дін тану оқу пәндері көлемінде пайдалана алады.

2.2. Пән бойынша оқу жұмыстарының көлемі, түрі (Қазақстан Республикасының МЖМБС сәйкес):

Оқу мерзімі	Курс	Семестр	Кредиттер	Дәрістер	Семинарлар	Тәжірибелік	КӨЖ		КӨЖ	Межелік бақылау	Бақылау нысаны			Барлығы
							Ауд.	Ауд. тыс			Емтихан	Сынақ	Курстық жұмыс	
3 семестр	2	3	1	5	10	-	7	8	15	семестрдің 7 және 14 аптасы	+	-	-	45

2.3. Тақырыптық жоспар

№	Тақырып номері	Тақырыптың атауы	Аудиториялық сабақтар			КӨЖ		КӨЖ
			Дәріс	Семинар	Тәжірибелік	аудитори	аудитори ялан тыс	
1	1	Халықаралық терроризм мен діни-саяси экстремизм: типологиясы, құбылыстың қайнар көздері мен қауіп-қатер факторлары.	1	2	-	1	2	3
2	2	Халықаралық ынтымақтастық - экстремизмге қарсы қызметтің негізі ретінде.	1	2	-	2	1	3
3	3	Орталық Азия, ТМД елдеріндегі терроризм мен экстремизм және өңірлік қауіпсіздік жүйесін қалыптастыру мәселелері.	1	2	-	1	2	3
4	4	Қазіргі әлемдегі экстремистік және террористік ұйымдар: негізгі мақсатары мен қызмет бағыттары	1	2	-	2	1	3
5	5	Ақпараттық қауіпсіздік және терроризмге қарсы шараларды іске асыру үрдісі бағытындағы ПО-ның БАҚ-пен өзара әрекет мәселелері.	1	2	-	1	2	3
Барлығы			5	10		7	8	15

2.4. Бөлім мазмұны (тарау)

Халықаралық терроризм мен діни-саяси экстремизм: типологиясы, құбылыстың қайнар көздері мен қауіп-қатер факторлары.

Саяси экстремизм мен терроризм: негізі және ерекшеліктері. Көне грек философиясындағы лаңкестіктің анықтамасы. Саяси терроризмнің туы және оның қорқыныш орта құрастыруға арналған саяси мақсаттары. ХІХ-ХХғ.ғ. Ресейдегі терроризм. ХХғ. 70-ші жылдарындағы терроризм /Ирландия, Испания, Италия, Латин Америкасы, Оңтүстік-Шығыс Азия елдері/. Діни және саяси экстремизм лаңкестік қызметінің идеологиялық негізі ретінде. Діни фундаментализм.

Ислам, иудаизм, христиан діндер құрылымдарындағы фундаментализм ерекше құбылыс ретінде. Этникалық лаңкестік: тарих және бүгінгі өркениеттің мәселесі /Орталық Азия, Түркия, Косово/.

Біз діни құндылықтар туралы білмейінше, халықтың мәдени тұтастығын қалыптастыруғы құндылықтар рөлін анықтай алмаймыз. Діни құндылықтар – ұлт үшін немесе жеке адам үшін қасиетті сенімдер жүйесі. «Дін – бүгінгі күні жалпы адамзат өркениеті мен мәдениетінің дамуына үлкен әсер етіп отырған әлеуметтік феномен деп айтуға толық негіз бар. Біздің еліміздің ерекшелігі біз көпэтностық, көптілді және көпконфессионалды болғандықтан, бүкіл посткеңестік кеңістікте сияқты, исламмен қатар басқа діндер де жаңғырып, дами бастады» [1, 77 б.]. Сондықтан қазіргі таңдағы дәстүрлі діндер мемлекеттің, елдің тұрақтылығын сақтауына негіз бола отырып, діни конфессиялары арасында рухани келісімді, халықтар арасындағы бірлікті нығайтуға себеп болады.

Қазіргі әлемнің, оның ішінде қазіргі Қазақстанның міндеті жалпы адамзаттық, гуманистік және толеранттылық құндылықтарды, конфессияаралық келісім, диалогты ғасырлар бойы әлемдік және дәстүрлі діндердің негізгі принциптері мен қағидаларын қазіргі жалпы әлемдік, адамзаттық өркениеттегі бейбітшілікті сақтап қалу үшін, сан алуан этностары мен конфессиялардан тұратын көптеген мемлекеттердің бейбіт қатар өмір сүруі үшін белсенді пайдалануға саяды [2, 9 б.]. Діндер адамзат тарихында ізгіліктің құралы болғаны анық. Бірақ саяси күштер дінді саясаттың құралы етіп алып, қатыгез саяси мақсаттарын жүзеге асырады. Технология мен ғылым дамыған кезде діни экстремизм деген ұғым жиі қолданылуда. Діни экстремизм дегеніміз – саяси күштердің өз мақсаттарына жету үшін дін атынан мемлекетке қарсы жасалған немесе бағытталған күресі. Сөйтіп, олар өз билігін орнатуға немесе айтқанын орындатуға ұмтылады. Дінімізді бұрмалап әртүрлі жаңалықтарды енгізіп, дінімізден, тілімізден, ділімізден, мәдениетімізден, қазақты қазақ етіп көрсететін салт-дәстүрімізден, ұлттық құндылықтарымыздан айырып, халық арасында араздық, дұшпандық, жеккөрушілік, тасбауырлық тудырып, ынтымағынан, бірлігінен айырып, ұмыттырғысы келгені, түрлі ағымдардың өте белсенді түрде жұмыс жасап жатқандығы – осының дәлелі.

Сонымен қатар, көптеген діни ағымдардың пайда болуына байланысты, қоғамда кері саяси ұғымдардың пайда болуы, адамның сана сезімін улайтын, әлемдік діндердің атын жамылып теріс бағыт беретін діни секталардың экстремалды түрде қаптауы халыққа зиянын тигізіп жатыр.

Жалпы экстремизм мәселесі, оның түрлі көріністерінде, әлем бойынша өзекті тақырыпқа айналып отыр. Әлемдік тәжірибеде экстремизм әлеуметтік, экономикалық, саяси және діни, экологиялық және басқа да өзекті мәселелерді шешу барысында әрбір қоғамда, мемлекетте жанданады. Қарап отырсақ, экстремизм экономикалық жақтан дамыған және саяси тұрақты елдерде де белең алады. «Экстремизмнің бірінші белгісі адамның надандыққа, көрсоқырлыққа негізделген өз көзқарасы, пікірінің орындалуын табанды түрде талап етуі. Мұндай адамдар басқа көпшіліктің қажеттіліктері

мен ақиқи жағдайын түсінбейді немесе түсінгісі келмейді. Экстремистердің екінші себебі, олардың ешбір қажеті болмаса да әр істе шектен тыс шығып кетуге бейім тұруы. Басқаларды да осыған итермелейді. Нәтижесінде адамдар арасындағы қалыпты қарым-қатынас бұзылып, қоғамдағы үйлесімді тіршілік арнасынан ауытқып, әлеуметтік толқулардың тууына себеп болады. Экстремистік көріністің үшінші түрі, сырт көзге байқалмайтын, адамдарға деген күдік пен сенімсіздіктен туады» [3, 45 б.]. Қазіргі уақытта ел мен ел, мемлекет пен мемлекет, адамдар арасындағы араздасу, бүліктердің туындау себебі жалған діндердің орын алуы басты себеп болып отыр.

Халықаралық ынтымақтастық - терроризмге қарсы қызметтің негізі ретінде.

Терроризм және бүгінгі халықаралық қатынастар. XX ғ. терроризмнің эволюциясы. Регионалдық және жалпы типтік конвенциялар мен келісім шарттар. Басқыншылыққа қарсы шаралардың саяси және құқықтық негізі. 2001ж. /Нью-Йорк, Вашингтон/ және 2002ж. /Мәскеу/ оқиғалар лаңкестікке қарсы күрестегі жаңа кезең ретінде. Халықаралық лаңкестікке қарсы коалицияның құрылуы.

Экстремистік және террористік ұйымдар. Олардың идеологиясы мен бағдарламалары.

Орталық Азия елдері: бүгінгі жағдайы мен өзара лаңкестікке қарсы күрес бағытындағы қатынастар.

Елбасы жолдауларының ерекшелігі өміріміздің барлық саласын қамтитындығынан да көрінеді. Соның бірі де, бірегейі де – сыртқы саясат. Президент бұл бағыттағы жұмыстың маңыздылығын: “Оныншы міндет – жаңа Қазақстанның Орталық Азия өңірі мен әлемдік қоғамдастықтағы жетістіктері мен мүмкіндіктерін ілгерілету”, деп атап айту арқылы айшықты көрсетті. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаевтың Германия еліне сапары барысында Еуропалық Одақ және Орталық Азия мемлекеттерінің арасындағы қатынастарды жаңа да жоғары деңгейге көтеру керектігі жөнінде пікір алмасылған еді. Осыған орай 2007 жылдың жазына дейін Еуропалық Одақ өзінің Орталық Азия елдерімен қарым-қатынасын нығайту жөніндегі Стратегиясын қабылдайтынын мәлімдеді. Осы құжаттың екі жақты болуы үшін алдын ала наурыздың 28-інде Астана қаласында Еуропалық Одақтың үш басты мемлекеттерінің өкілдері Қазақстанның және де басқа көршілес Орталық Азия елдерінің сыртқы істер министрліктері басшылығымен кездесу өткізетін болды.

Бүгінде Еуроодақтың Қазақстанға және жалпы Орталық Азия аймағына ерекше назар аударуының маңызды себептері бар. Бірінші себебі – осы өңірдің энергетикалық ресурстарға бай болуы. Еуроодақ өз энергетикалық импорт маршруттарын әртараптандыруға мүдделі. Қазақстан және көршілес елдер осыған біраз ықпал ете алады. Еуропаның Қазақстанмен энергетикалық ынтымақтастығын ерекше қарастыратынын екі жақтың арасындағы Энергетика саласындағы түсіністік жайындағы меморандумға қол қойылғаны да көрсетеді.

Ол құжат тек жаңа маршруттардың ашылуы жөнінде ғана емес, ол сонымен қатар Қазақстанның Еуропа бағытындағы ірі қуат тасымалдаушы болуына мүмкіндік жасайды.

Қазіргі таңда Орталық Азия аймағы, әсіресе, Қазақстан, Еуроодақтың көлік саласындағы белді әріптесі ретінде қалыптасып келе жатыр. Біздің аймақтың орналасқан жері Шығыс пен Батысты байланыстыру үшін өте қолайлы. Осы себептен Еуроодақ бұл өңірден экономикалық прагматизм тұрғысынан сенімді әріптестер іздеуде. Жалпы, Еуроодақтың осындағы өз саясатын стратегиялық тұрғыдан жаңа деңгейге шығаруы әлемде болып жатқан құбылыстардың заңдылығы деп қарауға әбден құқы-лымыз. Еуропамен қарым-қатынасты дамытудың Орталық Азия мемлекеттері, әсіресе Қазақстан үшін қандай нақты тиімділіктері бар деген сұрақтың жауабы сараптамашылар үшін өте айқын. Еліміздің ЕО-ға мүше мемлекеттермен сауда айналымы 20 миллиард доллардан асып кетті. Былтыр экономикалық мәселелерді алға қойған Қазақстан Үкіметі ЕО мемлекеттерімен өзара тиімді екіжақты қатынастарын кеңейтіп, елімізді Орталық Азия аумағындағы бас әріптесі ретінде мойындата білді. Осының арқасында “Кәрі құрлықтың” көптеген мемлекеттері мен трансұлттық компаниялары біздің елімізді Азиядағы ең тартымды рыноктардың бірі әрі сенімді инвестициялық әріптесі ретінде қарастыра бастады. Экономикамызды жеделдете жаңарту мақсатында Қазақстан Еуроодақпен ынтымақтастыққа аса мүдделі.

Орталық Азия, ТМД елдеріндегі терроризм мен экстремизм және өңірлік қауіпсіздік жүйесін қалыптастыру мәселелері.

Орталық Азиямен ТМД елдеріндегі лаңкестіктің дамуының қазіргі тенденциялары мен көздері. Ұйымдастырылған қылмыс пен лаңкестік: қосылу белгілері мен бүгінгі көріністері /Орталық Азия, Оңтүстік - Шығыс Азия және ТМД/. Орталық Азиядағы экстремизм мен терроризмнің даму факторлары. Кедейлік және әлеуметтік тұрақсыздық. ТМД мен Орталық Азия елдеріндегі лаңкестікке қарсы шаралардың ерекшеліктері. Лаңкестіктің әлеуметтік нәтижелерінің сипатамасы және оларға деген халықаралық деңгейде берілген баға.

КСРО тыдырағаннан кейін Орта Азия мемлекеттері тәуелсіздіктеріне қол жеткізді. Осы кезеңнен бастап аймақ халықаралық қатынастардың дербес субъектісіне айналғандықтан, аймақтық аймақтық қауіпсіздікті қамтамасыз ету қажеттілігі туындады. Қазақстан Орта Азия мемлекеттерімен дипломатиялық қарым қатынастар орнатып, қауіпсіздік саласындағы ынтымақтастықты дамытуға белсене кірісті.

Қазақстан Республикасы мен Өзбекстан Республикасы арасындағы дипломатиялық қатынастар 1992 жылғы 23 қарашада орнатылды. 2007 жылдың қараша айынан бастап Қазақстан Республикасының Өзбекстан

Республикасында Төтенше және өкілетті Елшісі Зауытбек Қауысбекұлы Тұрысбеков болып табылады. 2008 жылдың қараша айынан бастап Өзбекстан Республикасының Қазақстан Республикасында Төтенше және өкілетті елшісі Фарух Исламжанұлы Тұрсынов болып табылады.

Қазақстан-өзбек арасындағы қатынастар жеткілікті түрде тұрақты дамуда. Тараптар өңірлік қауіпсіздік мәселелерінде ықпалдасады олар халықаралық ұйымдар мен форумдар мысалы ШЫҰ, ТМД, ҰҚШҰ, АӨЫСШЖК мүшелері болып табылады. Қазақстан-өзбек қатынастары шарт-құқықтық базасын ынтымақтастықтың барлық саласын қамтитын 100-ден астам құжат құрап отыр. ҚР Президентінің 1998 жылғы 30 қазандағы Өзбекстанға ресми сапары кезінде екі жақты қатынастардың негізін салушы Мәңгілік достық туралы шартқа қол қойылды. 2006 ж. 11 қаңтарда Өзбекстан Президенті И. Кәрімов Астана қаласында өткен Қазақстан Президентін ресми ұлықтау салтанатты рәсіміне қатысты. 2006 жылғы 19-20 наурызда ҚР Президенті Н.Назарбаевтың Өзбекстанға мемлекеттік сапары барысында екі ел Президенттерінің жетекшілік етуімен Мемлекетаралық үйлестіру Кеңесін (МҮК) құру туралы шешім қабылданды. Ол екі жақты ынтымақтастықтың басым мәселелерін тиімді шешуге қызмет етеді. Ол сондай-ақ Алматыда өткен АӨСШК Екінші Саммитіне (2006 жылғы 17 маусым) және Астанадағы Орталық Азия елдері президенттерінің ресми емес кездесуіне (2006 жылғы 1-2 қыркүйек) қатысты. 2006 жылдың 4 қыркүйегінде ӨР Президенті И.Кәрімовтің Қазақстанға мемлекеттік сапары болды, оның барысында Мемлекетаралық үйлестіру Кеңесінің ережесі бекітілді. Сонымен бірге 2006-2010 жылдарға арналған экономикалық ынтымақтастық және 2006-2008 жылдарға арналған мәдениеттілі-гуманитарлық ынтымақтастық бағдарламаларына қол қойылды.

2006 жылғы 3 қарашада ҚР Президенті Н.Назарбаевтың Өзбекстанға жұмыс сапары болып, оның барысында МҮК-тің 1-ші отырысы өтті. 2007 жылғы 26-27 шілде аралығында ҚР Премьер-Министрі К.Мәсімовтің Өзбекстанға сапары болып, оның кезінде МҮК-тің 2-ші отырысы өтті. К.Мәсімов Ташкентте болған уақытында оны ӨР Президенті И.Кәрімов қабылдады және ол ӨР Премьер-Министрі Ш.Мирзиёевпен келіссөздер өткізді.

МҮК отырысы кезінде Қазақстан мен Өзбекстан арасындағы 2007-2016 жылдарға арналған экономикалық ынтымақтастықтың стратегиясына қол қойылды және оны іске асыру үшін жұмыс тобы құрылды. 2008 жылдың 22-23 сәуір күндері Президент И.Кәрімовтің Қазақстанға ресми сапары орын алды, оның барысында тараптар саяси, сауда-экономикалық және мәдени-гуманитарлық байланыстарды қарастырды. Қазақстан мен Өзбекстан арасында еркін сауда аймағын құру, бизнес-орталықтар және Сауда өкілеттіктерін ашу, мұнай саласында әріптестікті нығайту және т.б. туралы келісімдерді дайындауға екі жақ уағдаластыққа келді.

Қазіргі әлемдегі экстремистік және террористік ұйымдар: негізгі мақсатары мен қызмет бағыттары

ТМД мен Орталық Азия елдеріндегі экстремизм мен терроризм құбылыстарының пайда болуының әлеуметтік-экономикалық себептері. Экономикалық дағдарыс, өмір деңгейінің төмендеуі және кедейлік, жемқорлық пен қылмыс түрлерінің өсуі. Байлар мен кедейлердің арасындағы табыстың тең болмау көлемдерінің өсуі. Діни фундаментализм көтерілістің түрі мен негізі ретінде.

XX ғ.80-90 жылдарындағы саяси дағдарыс. Кеңес Одағының құлдырауы және тәуелсіз мемлекеттерінің құрылуы. Трайболизм мен непотизм көріністерінің сыртқа шығуы. Экологиялық дағдарыс, оның саяси нәтижелері.

ТМД мен Орталық Азиядағы лаңкестікке қарсы шаралардың саяси, дипломатиялық, әскери бағыттары. Халықаралық қатынастардың радикализациясы және бүгінгі ерекшеліктері.

Соңғы кездері терроризм проблемасы халықаралық қатынастар саласымен байланысқан қазіргі таңғы өткір жаһандық проблемаға айналды. Бұл келесі себептермен байланысты: біріншіден, терроризм ғаламшарлық масштабта кеңінен таралуда. Терроризм тек дәстүрлі шиеленіс аймақтарында ғана емес (Таяу Шығыс, Оңтүстік Азия), сонымен қатар, дамыған және сәтті дамыған әлем мемлекеттерінде де (АҚШ, Батыс Еуропа) байқалады. XX және XXI ғасырларда жаһандық проблемалардың өршуі әлемдік қауымдастық дамуындағы қазіргі заманғы кезеңінің ерекше сипатына, бүгінгі халықаралық қатынастардың ерекшеліктері мен әлем саясатының негізгі бағыттарын анықтайтын шындыққа айналды. Екіншіден, терроризм жеке мемлекеттермен қоса бүкіл әлемдік қауымдастықтарға да қауіпті. Жыл сайын әлемде терроризмнің жүздеген әрекеттері болып, оның салдарынан мыңдаған адамдар өліп және мыңдағаны жарымжан болып қалады. Үшіншіден, терроризммен күресте тек бір ұлы державаның немесе жоғары дамыған мемлекеттер тобы жеткіліксіз. Терроризмді өршіп келе жатқан жаһандық проблема ретінде жеңу үшін, көпшілік мемлекеттер мен халықтардың, бүкіл әлемдік қауымдастықтың бірлескен күші қажет. Төртіншіден, терроризмнің қазіргі таңдағы басқа жаһандық проблемалармен байланысы ашық және айқын болуда. Терроризм проблемасына басқа жалпы адами проблемаларының көптеген ерекшеліктері тән: ғаламшарлық масштабта таралуы, шешімді шұғыл қабылдауды талап ететін жағдайлардың болуы, теріс динамизм, адамзат өміріне теріс әсер көбейгенде қолданылуы және т.б. Терроризмнің анықтаушы факторлары болып, әлемнің жаңа жаһандық проблемалары – мемлекеттер аралық қатынастардың шиеленісулері, әртүрлі діндердің арасында байланыстар, ғаламшар халқы санының артуы, ұлтаралық қатынастардың өткірленуі, халықаралық қылмыстың артуы, заңсыз есірткі айналымы және т.б. болып табылады [1]. Орталық-азиялық аймақ Еуропа мен Азияның, үш діннің – христиан, ислам

және буддизмнің тоғысқан жерінде орналасқан, сондықтан да Орталық Азиядағы тұрақтылық әр кезде бұзылуы мүмкін. Аймақ потенциалды діни-саяси, этникалық немесе билік үшін ашық идеологиялық себеппен ұмтылған күрес шиеленістеріне толы болып келеді. 372 Барлық аймақтарда терроризм проблемасы әлемдік қауымдастықтар мен жеке мемлекеттер қауымдарының негізгі қызмет сфераларымен байланысты: саясат, ұлттық қатынастар, дін, экология, қылмыстық қауымдастықтар және т.б. Бұл байланыс келесілер жататын терроризмнің әр түрінің болуынан көрініс тапты: саяси, ұлттық, діни, қылмыстық және экологиялық терроризм. Жалпы бүкіл әлемдегідей, Орталық Азияда да саяси террор жасаушы топ мүшелері алдарына белгілі мемлекетте саяси, әлеуметтік немесе экономикалық өзгерістерге қол жеткізу, сонымен қатар мемлекетаралық қатынастарды, халықаралық тәртіпті бұзу деген тапсырмалар қояды. Терроризмнің діни түрі мемлекетте үстем болып тұрған дінге, діни бағыттарға қарсы басқа дінді ұстанатын, қаруланған топтардың күресімен сипатталады.

Ақпараттық қауіпсіздік және терроризмге қарсы шараларды іске асыру үрдісі бағытындағы ИО-ның БАҚ-пен өзара әрекет мәселелері.

Мемлекет және азаматтық қоғам: Қазақстандағы демократиялық дамудың тенденциялары. Саяси мәдениет құрылу ерекшеліктерімен қоғамдық сананың саяси белгілерінің күшеюі. Қазақстандық патриотизм лаңкестікке қарсы шаралардың бірі ретінде. Діни сананың өсу ерекшеліктері. Н.Назарбаевтың Қазақстандағы демократиялық институттарының дамуына арналған бастамалары. Ақпарат құралдарының лаңкестікке қарсы күрестегі рөлі. Саяси мәдениет, оның түрлері. Қазақстан мен Орта Азия елдерінің лаңкестікке қарсы күрестегі рөлі. Өңірлік конвенцияларымен құқық нормалары /Шанхай декларациясы, Шанхай конвенциясы, Қырғызстанда орналасқан лаңкестікке қарсы орталықтың бастамалары және басқалары/.

Әлемдегі барлық мемлекеттер халықаралық терроризм және экстремизм қылмыстарымен кездеспеген мемлекет қалмаған болар. Өкінішке орай, Қазақстан Республикасы да бұл қылмыстармен жиі кездесіп келеді. Соңғы кезде елімізде болған жағдайларды талдай келе террористік және экстремистік топтардың белсенділігі артқанын байқауға болады. Олардың басты мақсаты мемлекеттің территориалды тұтастығы мен конституциялық құрылымын бұзу.

Терроизм және экстремизм қылмыстарымен күресу мәселесі Елбасынан бастап барлық лауазымды тұлғалармен ескеріліп келуде.

2012 жылы 12 шілдеде терроризм мен экстримизмге қарсы күрес сұрақтары бойынша өткен жиналыста Елбасы Н. Назарбаев террористік және экстремистік сипаттағы қауіптің жолын кесу, террористік әрекеттерге қарсы жедел іздестіру қызметін жүргізу барысында жіберілген қателіктерді жою, мемлекеттік органдарды координациялау механизмін жетілдіруді қарастыру мәселелеріне тоқталып өтті [1]. Террористік сипаттағы қылмыстар мен терроризмді тойтару, ашу, тергеу көп аса Ұлттық қауіпсіздік

комитетінің құзыретіне тиесілі болғанымен де оны жүзеге асыруда ішкі істер органдары елеулі рөлге ие. Бұл терроризм орын алғаны туралы барлық хабарламалар, ең алдымен, ІО территориалды кезекші бөлімдеріне келіп түсуімен шартталады. Хабар түскеннен кейін арнайы мамандардың оқиға болған жерге келіп жеткенге дейін ІО қызметкерлері уақыт оздырмай алғашқы тергеу әрекеттерін жүргізуге міндетті болып келеді.

2.5. Ұсынылған әдебиеттер тізімі

№№ п/п	Автор және атауы	Шыққан жыл мен жер
1. Нормативтік-құқықтық актілер		
1	Қазақстан Республикасының Конституциясы (2017 ж. 10 наурыздағы өзгертулер мен толықтырулар).	Астана, 2017 ж.
2	«Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» атты 10.01.2018 ж. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы	Астана, 2018 ж.
3	Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты 12.04.2017 ж. мақаласы.	Астана, 2017 ж.
4	Қазақстан Республикасының «Саяси партиялар туралы» 2002 жылғы 15 шілдедегі Заңы.	Астана, 2002 ж.
5	Қазақстан Республикасының «Діни қызмет пен діни бірлестіктер туралы» 2011 жылғы 11 қазандағы Заңы	Астана, 2011 ж.
6	Қазақстан Республикасының «Экстремизмге қарсы күрес туралы» 2005 жылғы 18 ақпандағы Заңы.	Астана, 2005 ж.
7	Қазақстан Республикасының «Терроризмге қарсы күрес туралы» 1999 жылғы 13 шілдедегі Заңы.	Астана, 1999 ж.
8	Қазақстан Республикасының Терроризмге қарсы орталығы туралы ережені бекіту жөнінде ҚР Президентінің 2013 жылғы 24 маусымдағы № 588 Жарлығы.	Астана, 2013 ж.
9	Қазақстан Республикасының діни экстремизм мен терроризмге қарсы іс-қимыл жөніндегі 2018-2022 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарлама туралы ҚР Үкіметінің 2018 жылғы 15 наурыздағы № 124 жарлығы.	Астана, 2018 ж.
2. Негізгі әдебиеттер		
1	Н.Ә. Назарбаев. Тарих тоғысында	Қарағанды, 1999 г..
2	Экстремизм мен терроризм типологиясы, тарау тенденциялары мен қауіп-қатер факторлары	Қарағанды, 2013 ж.
3	Манфред А.З. Великая французская революция.	Москва 1989
4	Қазақстан – 2050 даму стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты ҚР Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы. Астана, 14 желтоқсан, 2012 ж	Егемен Қазақстан 2012 жыл.
5	Послания Главы государства Нурсултана Назарбаева «Нұрлы жол - Путь в будущее».	http://inform.kz/rus/article/2715565
6	Политология. Учебник для студентов высших учебных заведений. Под общ ред. А Н Нысанбаева.	Алматы. 1998.
7	Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого «Я».	Алматы Жеті жарғы, 2008.
8	Замковой В., Ильчиков М. Терроризм – глобальная проблема современности.	М., Гардарика, 1996, с.5.
9	Панова Н.Ю. Терроризм и террор в России XIX- начале XX века: понятие и сущность.	Москва, Аспект Пресс, 2010

10	Баймуханов Е. М. Терминологический словарь по дисциплине "Политология" / Е. М. Баймуханов ;	Қарағанда : КА МВД РК, 2012.
11	Шалабаев Ж. А. Политико-культурная основа национальной безопасности : Учебное пособие / Ж. А. Шалабаев. -	Қарағанда : ҚВШ ҚНБ РК, 1999
12	Шалабаев Ж.А. Международный терроризм и экстремизм.	Palgrave Macmillan. 2007.
13	Шалабаев Ж.А. Феномен экстремизма и терроризма в современных условиях и политико-идеологические аспекты обеспечения национальной безопасности Республики Казахстан.	ОИ МВД РК. –Қарағанда, 2010.
3. Қосымша әдебиеттер		
1	Казахстанская политологическая энциклопедия /Под ред. Т.Т.Мустафина.	Алматы. 1998.
2	Политология в схемах и комментариях / Под ред. А.Тургаева. А.Хренова.	Москва, Спб.,2005.
3	Марченко М Н Мачин И.Ф. История политических и правовых учений.	Москва 2011.
4	Современные демократические преобразования в Республике Казахстан/ Под. ред. Б.К Султанова. –	Алматы, 2008.
5	Казахстан в глобальном мире: вызовы и сохранение идентичности	Алматы ,2011.
6	Абгарян Р.Э. Синчук Ю.В , Чашкин Б.Д. Политология и политическая теория. Учебно-методический комплекс.	М : 2010.
7	Б.Ф. Нұрмағамбетов Саясаттану	Қарағанды 2012
4. Басылымға шығатын тізім		
1	Вестник КазНУ им.Аль-Фараби. Серия политология, философия, культурология	
2	Журнал Сравнительная политика	
3	Личность. Культура. Общество	
4	Международный научный журнал «Власть. Человек. Закон.»	
5	Шалабаев Ж.А. Террор и терроризм: проблема понятий и истоки явления. // Международный сборник научных трудов. Қарағанда, 2003.	
5. Интернет-көздері		
1	www.ihtik.lib.ru	
2	www.librari.ru	
3	www.bibliotek.ru	
4	www.caute.net.ru	

2.6 Аралас кафедралармен жұмыстық бағдарламаның келісім хаттамасы

Аралас кафедралармен жұмыстық бағдарламалармен келісім хаттамасы аталған пән бойынша қарастырылмаған.

**Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі
Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы**

Жоғарғы оқу орнынан кейінгі білім беру факультеті

Жалпы білім беретін пәндер кафедрасы

DET 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәні бойынша

5B030300-«Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған

ЖАЗБА ЖҰМЫСТАРЫНЫҢ ТАҚЫРЫБЫ

курс: 2

семестр: 3

кредиттер саны: 1

Қарағанды 2018

4. DET 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәні бойынша жазба жұмыстарының тақырыбы және оны орындау бойынша әдістемелік ұсыным

4.1. Реферат тақырыптары

Рефераттар тақырыптары:

1. XIX ғ. екінші жартысынан бастап XX ғ. бірінші жартысындағы Ресей империясы мен КСРО – дағы жаппай террордың дамуының ерекшеліктері (қызыл, ақ және үлкен террор).
2. Шанхай ынтымақтастық ұйымы (ШЫҰ): тарихы және қызметінің негізгі қағидалары.
3. Саяси және діни экстремизмге және терроризмге қатысты мәселеде «Екі жақты стандарт» саясатының ұғымы және ерекшеліктері.
4. Әлемдегі ғалымдардың көз қарастарына сәйкес терроризім ұғымының ерекшеліктері.
5. «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 11 қазандағы Заңына сәйкес Қазақстан Республикасындағы Исламның ерекшелігі.
6. Экстремизм ұғымы дамуының ерекшеліктері.
7. Мемлекет басшысының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты 2017 ж. 12 сәуірдегі бағдарламалық мақаланы жүзеге асыру шеңберінде қазіргі идеологияның қалыптасуы және құрылу ерекшеліктері.
8. Қазіргі даму кезеңінде қазақстандық қоғамның саяси және құқықтық мәдениеті.
9. Азаматтық қоғамның терроризмге ұарсы күресте алатын орны.
10. Экстремизмге қарсы күресте құқықтық реттелу ерекшеліктері.
11. Жалған Ислам (ИГИЛ) мемлекетінің құрлуы және дамуының себептері, тарихы.
12. Терроризм даму кезеңдерінің ерекшеліктері.
13. Қазіргі замандағы діни, діни-саяси экстремизм мен халықаралық терроризм үшін идеологиялық негіздің көзі ретінде неоваххабизммен және хомейнизммен сипатталатын негізгі ерекшеліктері.
14. Салафизм идеясы құбылыс және діни ағым ретіндегі мәні.
15. Фундаментализм және радикализм ұғымы және ерекшеліктері.
16. Буддистік бағыттағы діни фундаментализмнің ерекшеліктері.
17. Атақты батыстың терроризм сарапшысы Тед Роберт Гур ұсынған жіктеуде зорлық-зомбылықты пайдаланып этникалық наразылық акцияларының категориялары.
18. М.А. Бакунин анархизмінің, Иосиф Володскийдің діни-саяси көзқарастарының словяндықтың шектен шыққан саяси радикализм идеялары.
19. Шығыс қоғамдарында діни сананы қайта жаңғыртуға серпін беретін себептер мен факторларды исламдық зерттеулерінде Стивен Хантингтонның шығармашылық ерекшеліктері.

20. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 2018 жылғы 10 қаңтардағы «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» атты Қазақстан халқына Жолдауын жүзеге асыру шеңберінде тиімді басқару, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес және заңның үстемдігі.
21. Э.Фроммның пайымдауы бойынша авторитарлық және гуманистік діннің мәні мен негізгі ерекшеліктері.
22. Қазақстан Республикасының терроризмге қарсы орталығының (АТЦ) нормативтік-құқықтық реттелуі.
23. Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымын (ҰҚШҰ) қалыптастырудағы Қазақстанның алатын орны мен рөлі.
24. Ядролық клубтың ерекшеліктері, тарихы және қазіргі ядролық терроризмнің жай-күйі.
25. Қарулы қақтығыстарды және бейбітшілік келіс сөздерді, сонымен қатар бейбітшілік қызметті реттеудегі Қазақстанның алатын орны.

4.2. Бақылау жұмыстарының тақырыптары

Мамандықтың жұмыс оқу бағдарламасында көрсетілмеген.

4.3. Курстық жұмыстардың тақырыптары

Мамандықтың жұмыс оқу бағдарламасында көрсетілмеген.

4.4. Жазба жұмыстарын рәсімдеу және жазу бойынша әдістемелік ұсыным

Рефератты жазуға арналған әдістемелік нұсқаулық

Тыңдаушылардың орындауға міндетті өздік жұмыстарының бірі, берілген тақырып бойынша реферат жазу.

Тыңдаушылар өздігінен бір оқу айналымында «Философия» пәні бойынша реферат дайындап, оны қорғауға міндетті. Реферат тақырыбы семестрдің алғашқы аптасында беріледі.

Рефераттың мақсаты бойынша тыңдаушы «Философия» пәні бойынша берілген тақырыптың жүйелілігін, өзектілігін, маңыздылығын аша отырып, өз бетінше теориялық мәселелерді көтеріп, оларға талдау жасап, еркін баяндап, қорытынды жасай алуы қажет.

Оқытудың бұл түрінің ерекшелігі мен құндылығы – мұндай оқу түрі арқылы тыңдаушы осы уақытқа дейін жинаған білімін бір жүйеге келтіре отырып, осы және өзге де мәселелерді логикалық тұрғыдан және сыни тұрғыдан зерттеуге мүмкіндік алады.

Реферат жазу жаңа мәліметтер алуға шектеу қоймайды, керісінше, жаңа білім жинауға және ғылыми-зерттеу жұмыстарының алға жылжуына әсер етеді.

Реферат жазуға қатысты жалпы сұрақтар

Рефераттың тақырыбы тыңдаушыға жеке тапсырма ретінде немесе ұсынылған тақырыптар бойынша оқытушымен келісіп беріледі.

Дегенмен, мұқият құрастырылған тақырыптар философияны оқыту барысындағы көптеген және барлық мәселелерді қамти алмайды. Реферат тақырыбын тыңдаушының өзіне де таңдауға шек қойылмайды. Тақырыптың маңызды және ауқымды болуын, мақсатты қаралуын, қисынға келтіре отырып зерттелуін тыңдаушыға үйретіп, көмектесу оқытушының міндеті болып табылады.

Бір тақырыпты бірнеше тыңдаушыларға қайталап беруге тиым салынады.

Тыңдаушыға тақырыпқа қатысы бар, аса тиімді, қолайлы пікірі бар әлеуметтік, саяси, тарихи және философиялық тұрғыдағы жұмыстарды ұсынуға болады. Ондай пікірлерді «Мысль», «Философия ғылымы», Вестник КазНУ», «Саясат» және басқа тыңдаушылармен жазылған рефераттардан алуға болады.

Рефератты семинар сабағында қорғаған дұрыс. Семинар сабағын талқылау және дискустық сабақ ретінде өткізу қажет.

Рефератты жазуға мынадай талаптар қойылады:

1. Көрнекілігі бойынша:

Титул парағы, жұмыс жоспары және пайдаланылған әдебиеттері бар реферат қана қорғауға жіберіледі. Рефераттың барлық беттері нөмірленген болуы қажет.

2. Мазмұны бойынша:

Рефератта тақырыптың маңыздылығы, мақсаты және шешімдерді шешу жолдары, шешуге тиіс және шешілген сұрақтардың анализі, күрделі мәселелердің жауаптары міндетті түрде қамтылуы тиіс.

Рефератты жазып аяқтағаннан соң, тыңдаушы өз жұмысын сабақ кезінде қорғайды. Қорғалған рефератты міндетті түрде мұрағатқа өткізілуі үшін кафедраға тапсыруы қажет.

Төмен баға алған жағдайда, реферат қайтадан өңдеуге жіберіледі немесе жаңа тақырып беріледі.

Рефераттың мазмұны және құрылымы

Философия бойынша реферат қолмен немесе машинада басылған, көлемі 10-15 бет қалыпты мөлшерде болуы қажет.

Рефераттың мынадай құрылымдары ұсынылады:

Кіріспе - 1-2 бет

Кіріспеде тыңдаушы тақырыбының мақсатын, маңыздылығын және нақты деректермен айқындап алуы қажет.

1 бөлім – 5-6 бет

Бірінші бөлім кіріспенің жалғасы болып табылады. Бұл бөлімде тақырыптың қысқаша тарихы баяндалады және сұрақтардың жалпы болмысы автордың ой-пікірімен ұштасып қарастырылады.

2 бөлім – 5-6 бет

Екінші бөлімде жинақталған материалдар бойынша тақырыптың мазмұнына талдау жасалады. Сондықтан да рефератта мәселенің күрделілігі нақты көрсетілуі тиіс. Егер тыңдаушы тақырыбын өзінің мамандығымен байланыстыра отырып жазса, рефераты әсерлі болады.

Қорытынды – 2 бет

Қорытынды бөлімде автор өзі жинақтаған материалға тұжырым жасайды. Және де осы тақырыптың келешектегі даму жолдары көрсетіледі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

Пайдаланылған әдебиеттер тізіміне соңғы жылдары шыққан маңызды, оқу және анықтағыш әдебиеттер кіреді. Сонымен қатар ғылыми монографиялар да жатады. Реферат жазуға қолданылған әдебиеттер ғылыми еңбектерге, баспаларға сәйкес келуі тиіс.

Рефератты тексеру кезінде, тақырыптың толық және терең, жүйелі ашылуына аса назар аудару қажет.

Мәтінді теріс пайдаланып, асыра баяндаудың қажеті жоқ.

Эссе жазуға арналған әдістемелік нұсқаулық

Семестр барысында әрбір тыңдаушы эссе жазып өткізуі керек. Эсседе тыңдаушы белгілі бір мәселе бойынша өз ойын жазады. Эссені семестрдің 10-шы аптасында өткізеді. Эссе 2-3 беттен тұрады. Эссе шығармашылық жұмыс болғандықтан, біреудің жазған жұмысын ұрлауға, көшіруге рұқсат етілмейді.

Эссе жазуға мынадай талаптар қойылады:

Көрнекілігі бойынша:

Титул парағы, пайдаланылған әдебиеттер (қажет болған жағдайда) эсседе міндетті түрде болуы қажет. Барлық беттері жоғарыдан ортасында нөмірленуі керек.

Мазмұны бойынша:

Эсседе міндетті түрде тақырып бойынша мәселелер қарастырылып, талдау жасалуы қажет.

Жобаның тұсаукесері мен әзірлеуіне әдістемелік сипаттама

«Философия» пәні бойынша тыңдаушы бір оқу кезеңі бойынша презентация жасап, оны семестр аяқталғанға дейін ұсынып, қорғап шығуы қажет.

Презентация дайындау «Философия» пәні бойынша білім алып жатқан тыңдаушының білімін шыңдап, өз бетінше талдау жасап, баяндама жасауына негіз болады.

Жоба жасау – тыңдаушытан гуманитарлық ғылымдар бойынша анықтамалық және ғылыми материалдарды оқып, жинауды, орнықты мәлімет алуды, өздігінен қабілетін жетілдіріп, білімін кеңейтуді талап етеді.

Тыңдаушылар белгілі бір зерттеу нысаны бойынша тақырып алып, сол бойынша жоба ұсынады. Тақырыптарды қайталауға рұқсат етілмейді.

Жобаның құрылымы:

Тақырыпты дәлелдеу

Тақырыптың негізгі мәселесі мен түйінді мәселесін көрсету
Негізгі дереккөздеріне қысқаша шолу
Сандар мен дәлелдер
Қазіргі қалпы мен үрдістері
Шешілу жолдары, ұсыныстар мен сипаттамалары
Жобаның талаптары:
Жоба ұзақтылығы 10 минут болуы қажет
Power Point бағдарламасы арқылы дайындалуы қажет
Бағалау өлшемі:
Мазмұнының жүйелілігі
Нақты дәлелдері мен аргументтері
Қисындылығы
Жаңашылдығы
Өзектілігі
Іс жүзіндегі маңыздылығы.

**DET 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәнінен ұсынылған
әдебиеттердің тізімі**

№ № п/ п	Автор және атауы	Шыққан жыл мен жер
1. Нормативтік-құқықтық актілер		
1	Қазақстан Республикасының Конституциясы (2017 ж. 10 наурыздағы өзгертулер мен толықтырулар).	Астана, 2017 ж.
2	«Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» атты 10.01.2018 ж. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы	Астана, 2018 ж.
3	Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты 12.04.2017 ж. мақаласы.	Астана, 2017 ж.
4	Қазақстан Республикасының «Саяси партиялар туралы» 2002 жылығы 15 шілдедегі Заңы.	Астана, 2002 ж.
5	Қазақстан Республикасының «Діни қызмет пен діни бірлестіктер туралы» 2011 жылғы 11 қазандағы Заңы	Астана, 2011 ж.
6	Қазақстан Республикасының «Экстремизмге қарсы күрес туралы» 2005 жылғы 18 ақпандағы Заңы.	Астана, 2005 ж.
7	Қазақстан Республикасының «Терроризмге қарсы күрес туралы» 1999 жылғы 13 шілдедегі Заңы.	Астана, 1999 ж.

8	зақстан Республикасының Терроризмге қарсы орталығы туралы ережені бекіту жөнінде ҚР Президентінің 2013 жылғы 24 маусымдағы № 588 Жарлығы.	Астана, 2013 ж.
9	зақстан Республикасында діни экстремизм мен терроризмге қарсы іс-қимыл жөніндегі 2018-2022 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарлама туралы ҚР Үкіметінің 2018 жылғы 15 наурыздағы № 124 жарлығы.	Астана, 2018 ж.
2. Негізгі әдебиеттер		
1	Н.Ә. Назарбаев. Тарих тоғысында	Қарағанды, 1999 г..
2	Экстремизм мен терроризм типологиясы, тарау тенденциялары мен қауіп-қатер факторлары	Қарағанды, 2013 ж.
3	Манфред А.З. Великая французская революция.	Москва 1989
4	Қазақстан – 2050 даму стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты ҚР Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы. Астана, 14 желтоқсан, 2012 ж	Егемен Қазақстан 2012 жыл.
5	Послания Главы государства Нурсултана Назарбаева «Нұрлы жол - Путь в будущее».	http://inform.kz/rus/article/2715565
6	Политология. Учебник для студентов высших учебных заведений. Под общ ред. А Н Нысанбаева.	Алматы. 1998.
7	Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого «Я».	Алматы Жеті жарғы, 2008.
8	Замковой В., Ильчиков М. Терроризм – глобальная проблема современности.	М., Гардарика, 1996, с.5.
9	Панова Н.Ю. Терроризм и террор в России XIX-начале XX века: понятие и сущность.	Москва, Аспект Пресс, 2010
10	Баймуханов Е. М. Терминологический словарь по дисциплине "Политология" / Е. М. Баймуханов ;	Қарағанда : КА МВД РК, 2012.
11	Шалабаев Ж. А. Политико-культурная основа национальной безопасности : Учебное пособие / Ж. А. Шалабаев. -	Қарағанда : ҚВШ КНБ РК, 1999
12	Шалабаев Ж.А. Международный терроризм и экстремизм.	Palgrave Macmillan. 2007.
13	Шалабаев Ж.А. Феномен экстремизма и терроризма в современных условиях и политико-идеологические аспекты обеспечения национальной безопасности Республики Казахстан.	ҚА МВД РК. –Қарағанда, 2010.
3. Қосымша әдебиеттер		
1	Казахстанская политологическая энциклопедия /Под ред. Т.Т.Мустафина.	Алматы. 1998.
2	Политология в схемах и комментариях / Под ред. А.Тургаева. А.Хренова.	Москва, Спб.,2005.
3	Марченко М Н Мачин И.Ф. История политических и правовых учений.	Москва 2011.
4	Современные демократические преобразования в Республике Казахстан/ Под. ред. Б.К Султанова. –	Алматы, 2008.
5	Казахстан в глобальном мире: вызовы и сохранение	Алматы ,2011.

	идентичности	
6	Абгарян Р.Э. Синчук Ю.В , Чашкин Б.Д. Политология и политическая теория. Учебно-методический комплекс.	М : 2010.
7	Б.Ғ. Нурмағамбетов Саясаттану	Қарағанды 2012
4. Басылымға шығатын тізім		
1	Вестник КазНУ им.Аль-Фараби. Серия политология, философия, культурология	
2	Журнал Сравнительная политика	
3	Личность. Культура. Общество	
4	Международный научный журнал «Власть. Человек. Закон.»	
5	Шалабаев Ж.А. Террор и терроризм: проблема понятий и истоки явления. // Международный сборник научных трудов. Караганда, 2003.	
5. Интернет-көздері		
1	www.ihtik.lib.ru	
2	www.librari.ru	
3	www.bibliotek.ru	
4	www.caute.net.ru	

ДЕТ 5204 «**Діни экстремизм мен терроризм**» пәні бойынша жазба жұмыстарының тақырыбы және оны орындау бойынша әдістемелік ұсынымдар ЖББП кафедрасының отырысында талқыланып «___» ___ 2018 ж., № ___ хаттамамен бекітілді.

Жалпы білім беретін пәндер
кафедрасының бастығы
полиция полковнигі

Х.К. Уразбаев

**Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі
Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы**

**Жоғарғы оқу орнынан кейінгі білім беру факультеті
Жалпы білім беретін пәндер кафедрасы**

DET 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәнінен

5В030300-«Құқық қорғау қызметі» мамандығы бойынша

**БІЛІМ АЛУШЫНЫҢ ОҚУ ДЕҢГЕЙІН БАҒАЛАУ ЖӘНЕ
ТЕКСЕРУ МАТЕРИАЛДАРЫ**

Магистратура
(күндізгі оқу түрі)

Қарағанды 2018

**DET 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәні бойынша емтихан
сұрақтары**

- 1.Терроризм және агрессиялардың пайда болуына қарсы күрестегі халықаралық қызметтесу кезеңдері
- 2.Саяси және діни экстремизм -мәні және ерекшеліктері.
- 3.Терроризм: тарихы,және халықаралық саясаттың пайда болуының қазіргі кезіндегі құбылысы.
- 4.Терроризм және қазіргі кезеңдегі халықаралық қатынас.
- 5.Терроризмнің Орталық Азияға енуіне, әлеуметтік экономикалық себептері.
- 6.Ваххабизм: қайнар көзі және қазіргі кезеңдегі даму тенденциясы.
- 7.Орта Азиядағы және Қазақстандағы діни қозғалыстардың жағымсыз жақтарының өсуі.
- 8.Орталық Азиядағы террорлық ұйымдар:идеологиясы және саяси мотивациясы.
- 9.Терроризмнің 70-80 жылдардағы маңыздылығы.
- 10.Шанхай ұйымының хартиясы:құжаттарының маңыздылығы.
- 11.Қазақстан Республикасының /Терроризмге қарсы күрес заңы /1999.13.07.
- 12.Террор тактикасы/Солтүстік Кавказдағы исламдық экстремизм./
- 13.2002 жылғы ШБҰ хартиясы./Шанхай бірлестіктері Ұйымы.
- 14.Қазіргі кезеңдегі Қазақстан қоғамдағы саяси құқықтық мәдениет.
- 15.Саяси партиялар және қоғамдық бірлестіктер.
- 16.Ресейдегі террор жылы және мемлекетте қабылданған қарсы әрекет ету шаралары.
- 17.Діни бірлестіктер мен наным сенім бостандығы туралы Қ.Р.заңы. 15.01.1992.
- 18.Орта Азия және ТМД елдеріндегі терроризм мен діни экстремизмнің даму тенденциялары.
- 19.Терроризм мен экстремизмнің әлеуметтік дағдарысы.
- 20.Шанхай ұйымдық- қызмет мүшелеріне- мемлекет басшысының декларациясы. Санкт-Петербург,07.06.02.
- 21.Саяси және діни экстремизм мен терроризм мәселесіне екі жақты стандарт.
- 22.Қазақстандағы діни экстремизм көріністері.
- 23.Н.Назарбаевтың “Сындарлы он жыл” шығармасындағы терроризм туралы ойларымен анықтаулары.
- 24.Саяси партиялармен қоғамдық ұйымдар: ұлтаралық қатынастардың тұрақтылығының қалыптасуындағы рөлі.

Модульдар және аралық тексеруге арналған бақылау сұрақтары.

- 1.Терроризм және агрессиялардың пайда болуына қарсы күрестегі халықаралық қызметтесу кезеңдері
- 2.Саяси және діни экстремизм -мәні және ерекшеліктері.
- 3.Терроризм: тарихы және халықаралық саясаттың пайда болуының қазіргі кезіндегі құбылысы.
- 5.Терроризмнің Орталық Азияға енуіне, әлеуметтік экономикалық себептері.
- 6.Ваххабизм: қайнар көзі және қазіргі кезеңдегі даму тенденциясы.
- 7.Орта Азиядағы және Қазақстандағы діни қозғалыстардың жағымсыз жақтарының өсуі.
- 8.Орталық Азиядағы террорлық ұйымдар: идеологиясы және саяси мотивациясы.
- 9.Терроризмнің 70-80 жылдардағы маңыздылығы.
- 10.Шанхай ұйымының хартиясы: құжаттарының маңыздылығы.
- 11.Қазақстан Республикасының /Терроризмге қарсы күрес заңы /1999.13.07.
- 12.Террор тактикасы/Солтүстік Кавказдағы исламдық экстремизм./
- 13.2002 жылғы ШБҰ хартиясы./Шанхай бірлескен Ұйымы.
- 14.Қазіргі кезеңдегі Қазақстан қоғамдағы саяси құқықтық мәдениет.
- 15.Саяси партиялар және қоғамдық бірлестіктер.
- 16.Ресейдегі террор жылы және мемлекетте қабылданған қарсы әрекет ету шаралары.
- 17.Діни бірлестіктер мен наным сенім бостандығы туралы Қ.Р.заңы. 15.01.1992.
- 18.Орта Азия және ТМД елдеріндегі терроризм мен діни экстремизмнің даму тенденциялары.
- 19.Терроризм мен экстремизмнің әлеуметтік дағдарысы.
- 20.Шанхай ұйымдық- қызмет мүшелеріне- мемлекет басшысының декларациясы. Санкт-Петербург,07.06.02.
- 21.Саяси және діни экстремизм мен терроризм мәселесіне екі жақты стандарт.
- 22.Қазақстандағы діни экстремизм көріністері.
- 23.Н.Назарбаевтың “Сындарлы он жыл” шығармасындағы терроризм туралы ойларымен анықтаулары.
- 24.Саяси партиялармен қоғамдық ұйымдар: ұлттаралық қатынастардың тұрақтылығының қалыптасуындағы рөлі.
- 4.Терроризм және қазіргі кезеңдегі халықаралық қатынас.

Аралық тексеруге дайындалу сұрақтары /емтихан/

- 1.ҚР «Терроризмге қарсы күрес туралы» заңында көрсетілген терроризмнің анықтауы.

- 2.ҚР «Терроризмге қарсы күрес туралы» заңында көрсетілген халықаралық терроризм мен террористік қызметтің анықтаулары.
- 3.ҚР «Терроризмге қарсы күрес туралы» заңында көрсетілген террористік актінің, террористік ұйымының және террористік операцияның анықтаулары.
- 4.ҚР «Терроризмге қарсы күрес туралы» заңында көрсетілген ішкі істер органдарының қызметтері.
- 5.Фанатизм, радикализм және экстремизмнің негізі мен түсініктері.
- 6.Терроризм және агрессиялардың пайда болуына қарсы күрестегі халықаралық қызметтесу кезеңдері
- 7.Саяси және діни экстремизм -мәні және ерекшеліктері.
- 8.Терроризм: тарихы,және халықаралық саясаттың пайда болуының қазіргі кезіндегі құбылысы.
- 9.Терроризм және қазіргі кезеңдегі халықаралық қатынас.
- 10.Терроризмнің Орталық Азияға енуіне, әлеуметтік экономикалық себептері.
- 11.Ваххабизм: қайнар көзі және қазіргі кезеңдегі даму тенденциясы.
- 12.Орта Азиядағы және Қазақстандағы діни қозғалыстардың жағымсыз жақтарының өсуі.
- 13.Орталық Азиядағы террорлық ұйымдар:идеологиясы және саяси мотивациясы.
- 14.Терроризмнің 70-80 жылдардағы маңыздылығы.
- 15.Шанхай ұйымының хартиясы:құжаттарының маңыздылығы.
- 16.Қазақстан Республикасының /Терроризмге қарсы күрес заңы /1999.13.07.
- 17.Террор тактикасы/Солтүстік Кавказдағы исламдық экстремизм./
- 18.2002 жылғы ШБҰ хартиясы./Шанхай бірлескен Ұйымы.
- 19.Қазіргі кезеңдегі Қазақстан қоғамдағы саяси құқықтық мәдениет.
- 20.Саяси партиялар және қоғамдық бірлестіктер.
- 21.Ресейдегі террор жылы және мемлекетте қабылданған қарсы әрекет ету шаралары.
- 22.Діни бірлестіктер мен наным сенім бостандығы туралы Қ.Р.заңы. 15.01.1992.
- 23.Орта Азия және ТМД елдеріндегі терроризм мен діни экстремизмнің даму тенденциялары.
- 24.Терроризм мен экстремизмнің әлеуметтік дағдарысы.
- 25.Шанхай ұйымдық- қызмет мүшелеріне- мемлекет басшысының декларациясы. Санкт-Петербург,07.06.02.
- 26.Саяси және діни экстремизм мен терроризм мәселесіне екі жақты стандарт.

- 27.Қазақстандағы діни экстремизм көріністері.
- 28.Н.Назарбаевтың “Сындарлы он жыл” шығармасындағы терроризм туралы ойларымен анықтаулары.
- 29.Саяси партиялармен қоғамдық ұйымдар: ұлттаралық қатынастардың тұрақтылығының қалыптасуындағы рөлі.
- 30.Америкалық – исламистік альянс: тарих және бүгінгі тенденциялары.
- 31.Хизбут-тахрир және Өзбекістанның исламистік қозғалысы: идеологиясы мен бүгінгі тарауының тенденциялары.
- 32.Ресейдегі саяси экстремизм мен терроризм /19-21ғ.ғ./.
- 33.Саяси партиялар мен қоғамдық бірлестіктер: ұлттаралық қатынастардың тұрақтылығының қамтамсыз ету қызметіндегі рөлі.
- 34.2005 жылы қабылданған ҚР-ының экстремизмге қарсы әрекеттер туралы заң.
- 35.Шанхай ұйымдастығының Хартиясының басты қызмет бағыттары.
36. Қазақстан қоғамының бүгінгі саяси-құқықтық мәдениетінің тенденциялары.

ДЕТ 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәні бойынша емтихан сұрақтары ЖББП кафедрасының отырысында талқыланып бекітілді:

Хаттама № ____ «____» ____ 2018 ж.

**Жалпы білім беретін пәндер
кафедрасының бастығы
полиция полковнигі**

Х.К. Уразбаев

**Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі
Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы**

**Жоғарғы оқу орнынан кейінгі білім беру факультеті
Жалпы білім беретін пәндер кафедрасы**

ДЕТ 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәні бойынша

5В030300-«Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған

ИЛЛЮСТРАТИВТІ ЖӘНЕ ҮЛЕСТІРМЕЛІ МАТЕРИАЛДАР

курс: 2

семестр: 3

кредиттер саны: 1

Қарағанды 2018

**Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі
Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы**

Жоғарғы оқу орнынан кейінгі білім беру факультеті

Жалпы білім беретін пәндер кафедрасы

ДЕТ 5204 «Діни экстремизм мен терроризм» пәні бойынша

5В030300-«Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған

**ОҚУ САБАҚТАРЫН БАҒДАРЛАМА ЖӘНЕ МУЛЬТИМЕДИАЛЫҚ
ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ**

курс: 2

семестр: 3

кредиттер саны: 1

Қарағанды 2018

9. Оқу сабақтарын бағдарлама және мультимедиа арқылы өткізу

Тақырып	Сабақтың түрі	Бағдарлама -лық өндірістің түрі	Өткізілетін орыны	Мамандандырылған аудитория нөмері
1	2	3	4	5
№ 1	Дәріс	Слайд-презентация	мультимедиалық аудиториялар	-
№ 2	Дәріс	Слайд-презентация	мультимедиалық аудиториялар	-
№ 3	Дәріс	Слайд-презентация	мультимедиалық аудиториялар	-
№ 4	Дәріс	Слайд-презентация	мультимедиалық аудиториялар	-
№ 5	Дәріс	Слайд-презентация	мультимедиалық аудиториялар	-